

Utvidgning av Puolva naturreservat i Gällivare kommun och upphävande av tidigare beslut

Beslut

Med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken (1998:808), MB, beslutar länsstyrelsen att det område som utmärkts på bifogad karta, Bilaga 2, ska utgöra Puolva naturreservat.

För att uppnå och tillgodose syftet med reservatet beslutar länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ MB samt 22 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt MB m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla i reservatet.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Beslutet riktar sig även till allmänheten.

Enligt 3 § förordningen om områdesskydd enligt MB m.m. fastställer länsstyrelsen bifogad skötselplan Bilaga 6.

Länsstyrelsen upphäver med stöd av 7 kap. 7 § första stycket MB sitt beslut om bildande av Puolva naturreservat i Gällivare kommun från den 8 december 1972, dnr 11.121-2182-71.

Syfte

Syftet med reservatet är att bevara områdets värdefulla naturmiljö med dess höga biologiska mångfald och opåverkade vildmarkskaraktär. Områdets skogar, våtmarker, sjöar, vattendrag och andra ingående ekosystem ska ges förutsättningar att utvecklas naturligt. De delar av området som idag har lägre naturvärden ska utvecklas i riktning mot ett naturligt tillstånd. Syftet är även att bevara ett sammanhängande naturlandskap och motverka fragmentering. Inom ramen för bevarandet av biologisk mångfald

och naturmiljöer är syftet också att tillgodose behovet av ostörd natur för friluftslivet.

Syftet ska nås genom att:

- skogsbruk, exploatering och annan verksamhet som kan skada naturmiljön i området förhindras,
- reservatets naturmiljöer med dess flora och fauna utvecklas i huvudsak fritt genom naturliga processer,
- ge möjlighet till naturvårdsbränning som ersättning för utebliven naturlig brand,
- skogliga utvecklings- och arronderingsmarker återställs till ett mer naturligt tillstånd genom fri utveckling eller naturvårdande skötsel som exempelvis naturvårdsbränning,
- vid behov återställa vattenmiljöernas naturliga hydrologi och struktur genom att till exempel lägga igen diken, åtgärda vandringshinder, restaurera våtmarker eller återställa vattendrag efter flottledsrensning,
- främmande arter som bedöms utgöra ett hot mot ekosystemen i reservatet bekämpas, i de fall det är möjligt,
- naturreservatets värde för friluftslivet säkras genom att områdets orörda och ostörda karaktär bevaras,
- åtgärder kan genomföras för att underlätta för allmänhetens friluftsliv och förebygga slitage och påverkan på mark, växt- och djurliv.

Skälen för länsstyrelsens beslut

Skälen för bildandet av reservatet, tillika dess prioriterade bevarandevärden, är dess stora sammanhängande urskogsartade skogar med dess naturlighet, stora biologiska mångfald och höga friluftsvärden. Även områdets Värdefulla vattenmiljöer med ett dödisområde som omfattar en mängd sjöar och mindre tjärnar. Liksom de naturtyper och arter som är utpekade inom Natura 2000.

Skogsavverkning, muddring, vandringshinder, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden förstörs.

Reservatsföreskrifter

A. Föreskrifter enligt 7 kap. 5 § MB om inskränkningar i rätten att använda mark- och vattenområden inom reservatet.

Utöver vad som annars gäller enligt lag är det förbjudet att:

1. bedriva skogsbruk, fälla eller på annat sätt skada levande träd och buskar. Skada eller flytta liggande eller stående döda träd och buskar, med undantag för röjning, utglesning eller flytt av liggande döda träd i samband med bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) enligt A 15,
2. på annat sätt än vad som anges under punkt 1 skada eller förändra mark eller vegetation på land eller i vatten, till exempel genom att borra, spränga, anordna upplag, gräva, dikesrensa, schakta eller dumpa,
3. uppföra eller utöka byggnad eller annan anläggning som till exempel mast eller vindkraftverk, med undantag för älgstorn enligt A 12,
4. anlägga väg eller led,
5. anlägga ledning i luft, mark eller vatten,
6. bedriva vattenverksamhet, till exempel genom vattenreglering, muddring, avledande av vatten eller anläggande av vandringshinder,
7. plantera in växt-, djur-, eller svampart,
8. släppa ut eller sprida avloppsvatten, gifter, biologiska eller kemiska bekämpningsmedel, vådliga ämnen, kalk, växtnäringsämnen eller andra främmande ämnen som kan skada naturen,
9. framföra motordrivna fordon utanför väg, med undantag för körning till och från ströängar enligt A 13, Vägarnas sträckning framgår av bilaga 2,
10. sätta upp tavla, plakat, skylt, göra inskrift eller andra markeringar i naturen.

Vidare är det utan länsstyrelsens tillstånd förbjudet att:

11. förändra byggnad eller anläggning,
12. uppföra älgstorn,
13. köra i terrängen till och från ströängsskiften i reservatet i samband med jord- och skogsbruksåtgärder,

14. utföra fiskevårdande åtgärder såsom iläggning av sten eller grus, borttagning av vandringshinder eller liknande.
15. genomföra röjning eller utglesning av täta yngre bestånd med låga naturvärden eller flytt av liggande döda träd, i samband med bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437). För att tillstånd ska kunna meddelas krävs att:
 - det sker i begränsad omfattning och i för rennärningen viktiga betesmarker, passager och flyttleder,
 - staten äger marken,
 - manuella metoder används i första hand, samt att
 - fällda träd lämnas i naturreservatet.

B. Föreskrifter enligt 7 kap. 6 § MB om skyldighet att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheterna förpliktas att tåla att följande åtgärder kan komma att genomföras för att tillgodose syftet med naturreservatet.

1. utmärkning av reservatet,
2. uppsättning och underhåll av informationsskyltar,
3. naturvårdsbränning, se bilaga 3
4. bekämpning av främmande arter,
5. utförande av återställningsåtgärder rörande vattenkvalitet, hydrologi och bottenmiljöer som exempelvis utrivning av vandringshinder eller igenläggning av diken,
6. genomförande av undersökningar av flora och fauna samt av mark- och vattenförhållanden, inklusive uppföljning av bevarandemål, samt
7. tillgängliggörande av reservatet för besökare genom underhåll av väg, anläggande och underhåll av parkeringsplatser, raststugor, torrdass, stigar, leder, spänger, broar, rastplatser, eldstäder och vindskydd.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap. 30 § MB.

Utöver vad som annars gäller är det för allmänheten förbjudet att:

1. fälla eller på annat sätt skada levande eller döda träd och buskar,
2. samla in vedsvampar, mossor, lavar eller ryggradslösa djur,
3. skada vegetationen i övrigt genom att till exempel gräva upp växter,

4. fånga, skada eller döda ryggradsdjur. Ta ägg eller störa djurlivet genom att exempelvis klättra i boträd eller medvetet uppehålla sig i närheten av fågelbo, lya eller gryt,
5. skräpa ner,
6. inom markerat område i bilaga 3 får eldning endast ske på iordningställd plats, samt
7. framföra motordrivna fordon utanför väg, vägarnas sträckning framgår av bilaga 2,

Undantag från A- och C-föreskrifter

Föreskrifterna ska inte hindra:

1. förvaltaren att utföra de åtgärder för reservatets vård och skötsel som krävs för att tillgodose syftet med reservatet och som anges i föreskrifter med stöd av 7 kap. 6 § MB i detta beslut,
2. underhåll av väg, exempelvis hyvling, grusning, dammbindning, slyröjning, snöröjning, halkbekämpning eller andra åtgärder för att bibehålla vägens nuvarande standard och funktion. Föreskrifterna hindrar inte heller kapning och flytt av träd som fallit eller lutar in i väg- eller siktröjningsområdet. Redan fallna träd får kapas vid gränsen för siktröjningsområdet medan lutande träd även får kapas vid rot. Kapade delar ska läggas i naturreservatet i anslutning till siktröjningsområdet. För samtliga åtgärder gäller att risken för skada på mark, vegetation, bottnar och vatten ska minimeras. Innan större underhållsåtgärder ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd. Sådana åtgärder kan vara byte av vägtrummor, rensning av vägdiken eller rensning efter omfattande stormfällning. Vägarnas sträckning framgår av Bilaga 2,
3. underhåll av byggnader, stigar, leder eller andra anläggningar. Innan större underhållsåtgärder, exempelvis trädsäkring, ska samråd ske med länsstyrelsen enligt 12 kap. 6 § MB, enligt vad som framgår av förordningen (1998:904) om anmälan för samråd,
4. bedrivande av renskötsel i enlighet med rennäringslagen (1971:437) eller terrängkörning i samband med bedrivande av renskötsel enligt terrängkörningsförordningen (1978:594),

5. snöskoteråkning på väl snötäckt mark i enlighet terrängkörningsförfordningen (1978:594). Skador på vattenmiljöer, mark och vegetation får ej uppstå,
6. plockning av bär och matsvamp,
7. bedrivande av jakt och fiske i enlighet med gällande lagstiftning,
8. användande av terrängskoter, till exempel fyrhjuling, vid uttransport av fälld älg eller björn. Särskild försiktighet ska iakttas för att undvika skador på mark, vegetation och vattenmiljöer,
9. rättighetsinnehavare att fälla träd som riskerar att falla på byggnader,
10. rättighetsinnehavare att röja och ta bort sly, ta tillvara på fallna träd samt uppföra mindre markanläggningar som t ex spänger eller eldstäder inom 25 m från huvudbyggnad,
11. fastighetsägare att utföra jord- eller skogsbruksåtgärder på ströängar inom reservatet, samt
12. utplantering av fisk i sjön Marsijärvi och Hitulajärvi, samt underhåll av fiskgaller i sjöns ut- och inlopp. Tillstånd att utplantera måste dock sökas enligt gällande bestämmelser, som för närvarande är 2 kap. 16 § förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen samt Havs- och vattenmyndighetens författningssamling HVMFS 2021:7.

Beskrivning av ärendet

1972 bildades naturreservatet Puolva genom beslut av länsstyrelsens styrelse. I den slutliga handläggningen har förutom föredragande byrådirektör Carl Sundt även länsrådet Lars Backlund, tf planeringsdirektören Sture Lindmark, länsarkitekten Per Verner, tf överlantmätare Jim Widmark och första länsassessor K-E Hansén deltagit.

De höga naturvärdena inom denna utökning av naturreservatet Puolva uppmärksammades i samband med en inventering av skyddsvärda statliga skogar som länsstyrelsen och Naturvårdsverket genomförde under åren 2003-2005. Inventeringen gjordes på uppdrag av regeringen och redovisades i Naturvårdsverkets rapporter 5339, 5344, 5345 och 5473. För Norrbottens län redovisades totalt 432 områden som skyddsvärda.

Under 2004-2005 genomfördes ett fördjupat samråd mellan Naturvårdsverket, länsstyrelserna i Norrbottens och Västerbottens

län samt Sveaskog för samtliga områden på bolagets marker i de aktuella länen. Samrådet med Sveaskog resulterade i en överenskommelse för merparten av områdena, där ansvaret för det långsiktiga bevarandet fördelades mellan myndigheterna och bolaget. För Norrbottens del framgår områdenas fördelning mellan formellt skydd som naturreservat respektive frivilligt skydd som ekopark eller större hänsynsområde av Naturvårdsverkets rapport 5498 (2005).

I juni 2008 träffade Naturvårdsverket och Sveaskog AB en överenskommelse som innebar att alla områden som redovisats som planerade naturreservat i ovanstående rapport fick skyddas som naturreservat utan krav på ekonomisk ersättning av Sveaskog. Länsstyrelsen har därefter genomfört naturreservatsbildning för merparten av de 168 områden som omfattades av överenskommelsen i Norrbottens län.

Under förhandlingarna med Sveaskog 2005 kunde samrådet dock inte slutföras för alla områden som redovisats i inventeringsrapporterna. Två av dessa områden var Haapavaara-Annavaara samt Lintuvaara vilka nu ingår i Puolva naturreservat. Den främsta anledningen till att samrådet inte kunde slutföras var att det vid förhandlingarna fanns olika tolkningar om miljömålet Storslagen fjällmiljö även kunde omfatta skogsmiljöer. I miljömålspropositionen (2004:05/150) klargjorde regeringen att delmål 3 om långsiktigt skydd av områden i fjällen även kan omfatta skogsmiljöer med höga natur- och/eller kulturmiljövärden. Detta klarläggande kom dock sent i processen, vilket innebar det inte fanns tid att arbeta in områdena i överenskommelsen inom den tidsram som var satt för regeringsuppdraget.

Som en följd av detta lades hela eller delar av områden åt sidan för vidare utredning och samråd. Dessa områden redovisas i Naturvårdsverkets rapport som kategori 3/4 - ej färdigutredda områden. Bland dessa områden fanns många av de största och allra mest värdefulla urskogsobjekten som identifierats på Sveaskogs mark och i överenskommelsen sattes målet att samrådet kring områdena skulle slutföras senast under 2008.

I de följande samråden visade det sig vara svårt för parterna att enas kring ramar och förutsättningar kring arbetet, både vad gäller val av skyddsform, ersättning samt redovisning. Detta ledde till slut till att Naturvårdsverket och Länsstyrelsen i Norrbotten under 2014 överlämnade en hemställan till regeringen, med förslag på hur

områdena skulle hanteras. Förslaget framgår av Naturvårdsverkets rapport 6577 (2013). Under hösten 2015 togs förhandlingsarbetet upp igen och i april 2016 undertecknades en överenskommelse om intrångsersättning mellan Naturvårdsverket och Sveaskog. Överenskommelsen innebär att naturreservat nu kan bildas i enlighet med det förslag som redovisas i Naturvårdsverkets rapport 6577.

Delar av reservatet ingår även i de områden som redovisats till skogsutredningen 2019 som värdefulla skogar ovan och i nära anslutning till gränsen för fjällnära skog. Området ingår i regeringsuppdraget M2022/01240 från 9 juni 2022 och även i den överenskommelse som tecknats mellan Naturvårdsverket och Sveaskog i februari 2023.

Inom reservatet ligger även ett antal myrskiften, så kallade ströängar. Ingen ersättning är utbetald för vissa då Länsstyrelsen av praktiska skäl valt att reservatet inte ska inskränka pågående markanvändning för dessa skiften. Eller att skiftena ingick i det ursprungliga naturreservatet Puolva där myrslätter var tillåtet. De ströängar som avses är skiften av Soutujärvi 18:1, 7:23, 11:3, 11:10, Puoltikasvaara 1:7, Vettasjärvi 4:20, 4:19, 1:7, Parakka 10:3 samt skifte 8 av Parakka 27:3. Dessa är de ströängar som avses i föreskrifterna A9, A13 och undantag 11. Privata fastighetsägare där pågående markanvändning påverkas av detta beslut har ersatts. Fastigheter där ersättning utgått är Soutujärvi S:6, 12:2, 11:10 Vettasjärvi 4:5, Parakka 23:2 samt skifte 9 och 10 av Parakka 27:3. Och omfattas inte av ovan undantag för myrslätter. 2018 köptes även ströängen Parakka 24:9.

Enligt 2 § lagen (2022:66) om konsultation i frågor som rör det samiska folket ska länsstyrelsen konsultera samiska företrädare innan beslut fattas i ärenden som kan få särskild betydelse för samerna. Förfrågan om konsultation har skickats till Girjas sameby och Laevas sameby, Sametinget och Svenska samernas riksförbund. Konsultation begärdes av Girjas sameby, Svenska samernas riksförbund och Sametinget. Konsultationen har med Girjas och Svenska samernas riksförbund genomförts och avslutats i enighet. Konsultationen med Sametinget har genomförts och avslutats i oenighet gällande renbete i naturreservatets syfte. Däremot har samtycke nåtts i hur renskötseln och den samiska kulturen tas hänsyn till i föreskrifter och skötselplaner.

Ärendet har remitterats till Skogsstyrelsen, Sametinget, Försvarmakten och Sveriges geologiska undersökningar (SGU).

Försvarsmakten har inget att erinra. Skogsstyrelsen har yttrat sig positiva till att naturreservatet utökas och kommer när detta beslut är gällande att upphäva biotopskyddet SK 73-2007 som då i sin helhet kommer ingå i Puolva naturreservat. Sametinget har yttrat sig och framfört att renskötseln och samiska näringar fortsatt måste kunna bedrivas obehindrat i naturreservatet. För redogörelse av SGUs synpunkter, se avsnittet Synpunkter på förslaget nedan.

Sveaskog, Girjas och Laevas sameby, Soutujärvi fiskevårdsområdes förening, Malmberget Koskullskulle Jakt- och fiskevårdsförening, samt privata markägare har förelagts att yttra sig över förslaget. Eftersom sakägarna i det föreslagna reservatet utgör ett stort antal personer och delvis utgör en obestämd krets, beslutades det den 21 oktober 2024 att dessa skulle delges genom kungörelsedelgivning. Enligt delgivningslagen (2010:1932) har kungörelsedelgivning skett när två veckor har förflutit från beslutet om kungörelsedelgivning. Därefter har sakägarna en månads yttrandetid, som i detta fall löpte ut den 4 december 2024. Handlingarna fanns tillgängliga hos länsstyrelsen och Gällivare kommun under denna tid. Till samebyn och de kända markägarna samt övriga sakägare skickades även förslaget till beslut per post eller e-post. Dessa informerades även att ärendet delges via kungörelsedelgivning, och de uppmanades att sprida denna information till berörda. Kungörelsedelgivningen publicerades även som annons i NSD och Norrbottens-Kuriren och den 25 oktober 2024.

Samtliga har tagit del av förslag till beslut. En privat markägare har yttrat sig och då ställt sig positiv till bildandet av Puolva. Malmberget Koskullskulle Jakt- och fiskevårdsförening har inkommit med ett meddelande om att dom fått utökade jakt och fiske-rättigheter på Sveaskogs fastighet. Sveaskog har inget att erinra medan övriga inte inkommit med några yttranden.

Beslutet har i enlighet med 25 § förordningen om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. föregåtts av samråd med Gällivare kommun. Gällivare kommun har inget att erinra.

Samråd har genomförts med Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket. Båda myndigheterna tillstyrker förslaget.

Synpunkter på förslaget

Sveriges geologiska undersökning

SGU meddelar att de avstår från att yttra sig. Till detta har de dock bifogat en bilaga innehållandes en generell formulering som SGU använder vid många remisser. Bilagan är av sådan art att länsstyrelsen ändå betraktar den som ett yttrande, och som därför kommer redogöras för och bemötas i detta beslut.

För att underlätta SGU:s arbete och minska länsstyrelsens administrativa börda, anser SGU det vara önskvärt att det tydligt framgår av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas. Detta då de geologiska undersökningarna bidrar med viktig och grundläggande information som används i många samhällssektorer. SGU menar att de geologiska undersökningarna ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, och att SGU:s undersökningar generellt inte är av sådan art att de strider mot det naturbevarande syftet med naturreservatet.

SGU framhåller Sveriges behov av kritiska och strategiska råvaror, och att geologisk kunskap är central för att kunna identifiera malmpotentiella områden. De vill också uppmärksamma länsstyrelsen på EU:s förordning om kritiska råvaror (CRMA) som trädde i kraft 23 maj 2024. Förordningen ställer krav på ökad kartläggning och utvinning av strategiska råvaror i medlemsstaterna, i syfte att minska sårbarheten och öka försörjningsberedskapen i Sverige och EU, meddelar SGU. Slutligen framför de att detta intresse måste beaktas i länsstyrelsens fortsatta arbete, och relaterade samhällskonsekvenser bör utvärderas. Yttrandet bemöts i avsnittet *Länsstyrelsens bemötande av SGUs synpunkter* nedan.

Länsstyrelsens bedömning och motivering

Området utgör en från naturvårdssynpunkt mycket värdefull naturskog som hyser en stor mångfald av växter och djur knutna till naturskogsmiljöer. Området har egenskaper och strukturer som utvecklats genom att naturliga processer fått verka relativt ostört under lång tid. Puolva är ett stort, mosaikartat naturskogsområde som domineras av urskogsartad skog av såväl gran, tall som barrblandskog. I området ingår värdefulla vatten genom ett dödisområde med en mängd sjöar och mindre tjärnar med en opåverkad karaktär som kan tänkas hysa en särpräglad fauna. Till viss del ingår även det särskilt värdefulla vattnet Torne och Kalix älvsystem. Reservatet är avgränsat främst utifrån områdets höga skogliga naturvärden. Skogsavverkning, dikning eller annan exploatering skulle innebära att områdets naturvärden samt dess

opåverkade och ostörda karaktär förstörs. De höga naturvärden som finns i området kräver ett omfattande och långsiktigt skydd för att bevaras och utvecklas. Med anledning av detta har frågan om bildande av ett naturreservat aktualiserats.

Detta beslut omfattar hela det ursprungliga naturreservatet Puolva. Utvidgningen tillför ytterligare naturvärden i form av gammal skog, vilket ökar förutsättningarna för att uppnå syftet med reservatet. Länsstyrelsen anser därför att kraven på synnerliga skäl för upphävande enligt 7 kap. 7 § första stycket MB är uppfyllda. Enligt 7 kap. 7 § fjärde stycket MB får ett upphävande endast meddelas om intrånget i naturvärdet kompenseras i skälig utsträckning på naturreservatet eller på något annat område. Länsstyrelsen bedömer att det nya naturreservatet stärker skyddet av områdets naturvärden och ökar dess geografiska omfattning. Intrånget i naturvärdet bedöms därför vara skäligt kompenserat. Sedan år 1972 då reservatsbeslut för den centrala delen av området fattades, har länsstyrelsen gjort en del generella justeringar och förtydliganden av föreskrifterna för naturreservat. Förändringarna är anpassningar till rådande lagstiftning och till länsstyrelsens riktlinjer för hur reservatsbeslut bör utformas. Ändringarna har gjorts för att stärka skyddet av områdets naturvärden, men även för att underlätta prövning och tillsyn i reservatet.

Länsstyrelsens bemötande av SGUs synpunkter

SGU har begärt att det tydligt ska framgå av reservatsföreskrifterna att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten som utförs av statlig myndighet ska tillåtas.

Länsstyrelsen instämmer med SGU om att kartläggning av berggrund, jordarter och grundvatten är viktigt för samhället, och att det finns ett stort samhällsintresse för metaller som bland annat krävs för den gröna omställningen. Vilken påverkan geologisk kartläggning har på naturreservatets naturmiljöer, arter och friluftslivsvärden beror bland annat på metod, samt var och när under året undersökningarna genomförs. Även om många metoder enligt SGU ger obefintlig eller försumbar skada på mark och omgivning, så kan det inte uteslutas att vissa undersökningsåtgärder kan ha negativ påverkan på reservatets naturvärden.

Föreskrifterna ska skydda mot åtgärder som kan skada de höga naturvärdena och därmed motverka syftet med reservatet. Det är alltså åtgärderna i sig som måste regleras, vem som orsakar skadan

saknar betydelse. Länsstyrelsen ser därför ingen möjlighet att utforma särskilda undantag för statliga myndigheter såsom SGU föreslår.

Uppkommer det behov av att utföra åtgärder för undersökning, kartläggning eller inventering som strider mot naturreservatets föreskrifter finns möjlighet att söka dispens från föreskrifterna. Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl eller om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte. Länsstyrelsen vill belysa att vissa undersökningsåtgärder redan är tillåtna, då de inte strider mot reservatsföreskrifterna. Sådana åtgärder kräver ingen dispens alls.

SGU meddelar även att underlagen till naturreservat vanligtvis har brister vad gäller inkluderande av geologisk information. Länsstyrelsen instämmer delvis med detta, men menar att remissen ger SGU möjligheten att tillföra besluten den information som de önskar. SGU förmedlar dock inte längre någon generell geologisk information om naturreservaten.

Länsstyrelsen känner till EU:s förordning om kritiska råvaror, och beaktar redan intressen såsom samhällets behov av metaller och mineral vid bildande av naturreservat. Om regeringen och riksdagen anser att mer omfattande avvägningar mellan försörjningsberedskap, ekonomiska intressen och naturvärden ska göras bör dessa enligt länsstyrelsen i stället lämpligen hanteras på nationell nivå i samband med att nya mål för skydd beslutas nationellt.

Överensstämmelse med strategier för skydd samt förenlighet med miljömål

Beslutet följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av den biologiska mångfalden, samt Sveriges miljökvalitetsmål. Beslutet ger därmed ett värdefullt bidrag till uppfyllandet av följande miljökvalitetsmål:

- Levande skogar
- Levande sjöar och vattendrag
- Myllrande våtmarker
- Ett rikt växt- och djurliv
- Begränsad klimatpåverkan

Beslutets förenlighet med planer och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB

Reservatet berör ett område som är av riksintresse för rennärningen som enligt 3 kap. 5 § andra stycket MB ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan försvåra rennärningens bedrivande. Länsstyrelsen har infört långtgående undantag från föreskrifterna för att inte inskränka renskötselrätten. Länsstyrelsen bedömer därför att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar rennärningens bedrivande.

Reservatet berör ett område som är av betydelse för totalförsvaret och som enligt 3 kap. 9 § första stycket MB så långt som möjligt ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan motverka totalförsvarets intressen. Eftersom inga objekt högre än 20 m är planerade att uppföras bedömer Länsstyrelsen att bildandet av reservatet är en åtgärd som inte påtagligt motverkar totalförsvarets intressen.

Reservatet berör områden som är av riksintresse för Natura 2000 Habitatdirektivet enligt 4 kap. 8 § MB. Länsstyrelsen bedömer att bildandet av reservatet är en åtgärd som bidrar till att stärka skyddet för detta riksintresse.

Länsstyrelsen bedömer sammantaget att ett naturreservat i det aktuella området är förenligt med hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. MB samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Intresseprövning

I enlighet med 7 kap. 25 § MB ska det finnas en rimlig balans mellan de värden som ska skyddas och de inskränkningar som beslutet innebär för den enskildes markanvändning. Därför ska det alltid göras en intresseprövning mellan allmänna och enskilda intressen.

I reservatet ligger ett antal ströängsskiften, som huvudsakligen består av mindre våtmarksområden som har en historisk bakgrund som slåttermark. Länsstyrelsen bedömer att ett fortsatt nyttjande av dessa skiften inte på ett betydande sätt motverkar reservatets syfte. Reservatets föreskrifter är därför utformade så att pågående markanvändning inte försvåras inom dessa ströängsskiften. Det innebär att slåtter, fällning av träd och andra liknande åtgärder inte är reglerade inom ströängsskiftena. I och med detta undantag bedömer länsstyrelsen att föreskrifterna inte förhindrar pågående markanvändning på ströängarna. Reservatsbeslutet medför därför

inte heller någon rätt till ersättning för ägarna till ströängarna. Vid körning till och från ströängsskiften i samband med jord- eller skogsbruksåtgärder finns risk för skador på mark och vegetation som inte är förenligt med syftet med reservatet. För att undvika sådana skador får körning endast ske efter tillstånd av länsstyrelsen. På så sätt kan myndigheten styra var, när och på vilket sätt terrängkörningen får ske för att minska risken för skador.

Länsstyrelsen bedömer att den avgränsning av naturreservatet och de inskränkningar som har gjorts är nödvändiga för att bevara de höga naturvärdena i området, samt att de inte går längre än vad som behövs för att tillgodose reservatets syfte. Berörda markägare har ersatts för det intrång i pågående markanvändning som reservatsbeslutet innebär.

Konsekvensutredning

Enligt förordningen (2024:183) om konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet innan beslut om föreskrifter så tidigt som möjligt utreda ordningsföreskrifternas kostnadsmässiga och övriga konsekvenser. Enligt samma förordning får myndigheten göra ett undantag från regeln om den bedömer att det saknas skäl att genomföra en konsekvensutredning. Länsstyrelsen bedömer att ordningsföreskrifterna behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet. Föreskrifternas konsekvenser för allmänheten eller i övrigt bedöms vara så små att en särskild konsekvensutredning inte behöver upprättas.

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn: Puolva naturreservat

Kommun: Gällivare

Lägesbeskrivning: 5 km öster om Skaulo och Puoltikasvaara

Fastigheter: Parakka10:3

Parakka 24:9, Naturvårdsverket

Parakka 23:2

Parakka 27:3

Puoltikasvaara 1:7

Soutujärvi 7:23

Soutujärvi 11:3

Soutujärvi 11:10

Soutujärvi 12:2

Soutujärvi 18:1

Vettasjärvi 1:7

Vettasjärvi 4:5

Vettasjärvi 4:19

Vettasjärvi 4:20

Vettasjoki 6:12, Naturvårdsverket

VETTASJOKI 6:1, Sveaskog

Samfälligheter: Soutujärvi S:6

Natura 2000: SE 0820214 Puolva, SE 0820430 Torne och Kalix älvsystem

Sameby: Girjas och Laevas

Förvaltare: Länsstyrelsen

Area: ca 4754 ha

Naturtyper: Skogsmark ca 2875 ha
varav produktiv skog ca 2279 ha
Våtmark ca 1233 ha
Sjöar och vattendrag ca 420 ha
Övrig mark ca 225 ha

Beskrivning av området

Dom centrala delarna av Puolva utgörs av ett dödislandskap med många sjöar och tjärnar som omgärdas av moränåsar bevuxna med urskogsartad tallskog.

I västra delen av området finns det båtformade berget Lintuvaara med anslutande myr- och skogsmosaiklandskapet väster om berget ner till sjöarna Lintujärvi och Marsijärvi. Skogen utgörs främst av

gran- eller barrblandskog på frisk eller fläckvis fuktig mark, ofta med stort inslag av björk. Lintuvaara är ett brant berg med blockrika rasbranter av frostsprängt berg mot nordost. På Lintuvaara utgörs skogen av barrblandskog i sen succession. I den branta ostslutningen är skogen orörd med grova granlågor och torrträd och en hög andel björk efter en omfattande störning. På västra sidan av berget har plockhuggning skett, men fortfarande finns de urskogsartade strukturerna som rötade lågor, torrträd och månghundraåriga tallar. Brandspår påträffas på berget, om än sparsamt. På moränryggarna mellan berget och myren är skogen delvis påverkad av äldre skogsbruk, men fortfarande finns strukturer kvar i form av rötade lågor och torrträd. Urskogsartade delar förekommer även här. I anslutning till myren finns urskogsartade grandominerande sumpskogar med inslag av björk. I väster flackar området ut mot våtmarken Lintuvuoma och Lintujärvi. Mellan berget och myren ligger moränryggar i nordväst-sydöstlig riktning. Väster om sjön Lintujärvi går en lång, smal ås i nordost-sydvästlig riktning. På den ca 1 km långa åsen mellan Lintujärvi och Lintuvuoma är skogen talldominerad med gammeltallar med brandljud samt allmänt med död ved i form av torrträd och tallågor. Partier med yngre, tätstammig tallskog förekommer också. Spår av barktäkt finns i anslutning till åsen. På östra sidan av åsen närmast sjön har skogen större inslag av björk och gran. I sydvästra delen av området och runt Marsijärvi är skogen mer talldominerad med inslag av torra tallbackar. Merparten av skogarna är urskogsartade, även om gamla murknande tallstubbar ställvis vittnar om äldre plockhuggningar med yxa och timmersvans. Från Lintujärvi rinner Lintujoki genom myrslätterlandskapet och ansluter utanför reservatet till Kalixälven. I reservatets nordligaste del omges bäcken av tall och barrblandskogar. På västra sidan om Lintujoki är skogen talldominerad och har påverkats mer av skogsbruk. Med tallöverståndare på upp emot 300 år i allt från urskogsartad tallskog till att mer vara ett inslag i en 50 till 100 årig tallskog. Den östra sidan är mindre produktivt men också mindre påverkad av skogsbruk. Barrblandskogen är lövrik och flerskiktad med åldrar upp till 300 år. Slätterlador är vanligt förekommande och enstaka handgrävda diken har hittats. Spåren av barktäkt syns ännu på dom gamla tallarna.

Öster om Lintuvaara på Aksuvaaras sydsida utgörs skogen av urskogsartad tallskog på grunt jordtäckte med linagranit sprucken i karaktäristiska kvadratiska block samt åsryggar med gammeltallar och rikligt med död ved. Kring Aksujärvi finns sumpskogsdråg med grova gamla granar. Området sydväst om Aksujärvi består av urskogsartad barrblandskog.

Reservatets östra delar består av de tre skogsbergen Haapavaara, Annavaara och Rapukkavaara samt omgivande skogs-myrmosaiker i

norr och öster. Det är ett stort sammanhängande ur- och naturskogsområde. Området utgörs av det skogklädda högländet runt de tre bergen som i norra och nordöstra delen kantas av låglänta myrområden med urskogsklädda fastmarkssträngar och holmar. Gran dominerar över större delen av området med undantag för berget Rapukkavaara, samt nordvästra sluttningen av Annavaara, där det är brandpräglad tallskog som dominerar. Detsamma gäller även för den 2 km långa och branta åsen Hiitulajarju, som sträcker sig från Rapukkavaaras västra fot i en båge upp mot Haapavaara.

Bränder har satt sin prägel på området och skogarna utgörs av olika sena successionsstadier efter brand med björk och sälg som karakteristiskt inslag i granskogen. Hela östra delen av området, från Rapukkavaara, Hiitulajärvi och Haapavaaras östsluttning har brunnit år 1855. Större delen av den s.k. Kuusikkobrännan utgörs idag av orörd, ca 100-150-årig, lövrik granskog som bitvis har karaktären av lövbränna. I södra delen av brännan, runt Rapukkavaara, dominerar tall och där har merparten av tallöverståndarna huggits ut någon gång under 1900-talets första hälft. I norra och västra delen av området är skogen överlag äldre och har mer karaktären av riktig gammelskog med urskogskaraktär.

På Haapavaaras västra och norra sluttningar är granskogen förhållandevis produktiv och även här är merparten av skogen orörd och tillgången på granlågor är bitvis riklig, framförallt i fuktstråken där granskogen är frodig och örtrik, ofta med prunkande ormbunksvegetation. Den äldre urskogen fortsätter västerut till Annavaaras norra sluttning och myrlandet runt Annajärvi. Längst västerut på Annavaaras nordsluttning är den urskogsartade skogen talldominerad och har till stor del vuxit upp efter en brand ca 1790. Gamla överståndare i åldrar mellan 300 och 400 år med brandljud står kvar och skvallrar forna bränder.

Låglandet längs norra och östra kanten av området består av en skogs- myrmosaik med äldre, bitvis urskogsartad naturskog insprängd i myrlandskapet. Skogen domineras av gran ofta med ett visst tallinslag. Kurjevuoma är en stor öppen myr som har bedömts ha mycket högt naturvärde och som till delar ingår i reservatets östra hörn.

Detta stora ur- och naturskogsområde hyser en stor mångfald av arter knutna till urskogen och dess opåverkade skogslandskap. Exempel arter som påträffas i området är kritporing, rosenticka,

ullticka, ostticka, rynkskinn, tajgaskinn, doftticka, harticka, blackticka, kristallticka, sprickporing, urskogsticka, fläckporing, lappticka, tallstocksticka, tallticka, granticka, gammelgranskål, liten sotlav, stiftgelelav, rödbrun blekspik, vitskaftad svartspik, dvärgbägarlav, knottrig blåslav, blå taggsvamp och myrbräcka. Även gammelskogens fågelfauna är väl representerad i området med karaktärsarter som lappmes, lavskrika, tretåig hackspett, kungsörn, fjällvråk, tallbit, spillkråka, tjäder och järpe. Områdets västra delar har stor betydelse för häckande och rastande änder och vadare.

Delar av de sjöar och vattendrag som finns i området ingår i Torne och Kalix älvsystems Natura 2000-område och är utpekade som särskilt värdefullt vatten enligt Naturvårdsverket. Torne och Kalix älvsystem utgörs av två stora outbyggda älvar, förbundna via bifurkationen Tarendöälven, som är ett mycket värdefullt exempel på ett stort naturligt vattensystem. Inom vattensystemet förekommer flertalet hotade, sårbara samt ovanliga biotoper och arter. Älvsystemet med dess biflöden är ett unikt och därmed också mycket värdefullt vattendrag såväl nationellt som internationellt sett. Det är ett av få, stora, oreglerade älvsystem där det finns ursprungliga, naturligt reproducerande bestånd av östersjölox och havsöring. Eftersom ingen inventering av naturreservatets sötvattensmiljöer utförts har vi inte kännedom om vilka av älvsystemets värden som återfinns i området.

Information

Detta beslut ska kungöras i länets författningssamling och i ortstidningar.

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ MB gäller bland annat att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7 kap. MB kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ MB vid vite förelägga om rättelse.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön enligt annan lagstiftning.

Delar av naturreservatet ingår i EU:s nätverk av skyddade områden, Natura 2000. Verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön inom Natura 2000-områden kräver tillstånd enligt 7 kap. 28a – 29 b §§ MB.

Ni kan överklaga beslutet

Se Bilaga 1 med överklagandehänvisning.

Beslutets ikraftträdande

Beslutet gäller från den dag det vunnit laga kraft, utom vad gäller föreskrifter med stöd av 7 kap. 30 § MB, vilka gäller omedelbart.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av landshövding Lotta Finstorp med naturvårdshandläggare Rasmus Häggqvist som föredragande. I den slutliga handläggningen har också enhetschef Per-Anders Jonsson och jurist Sofia Sandelid medverkat.

Bilagor

1. Överklagandehänvisning
2. Karta över reservatet
3. Översiktskarta
4. Föreskriftsområde och naturvårdsbränning
5. Avgränsning naturreservat innan utvidgning
6. Skötselplan

Ni kan överklaga beslutet hos regeringen

Om ni inte är nöjda med Länsstyrelsens beslut, kan ni skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar ni beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. Därför ska ni lämna eller skicka er skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Norrbotten antingen via e-post; norrbotten@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Norrbotten, 971 86 Luleå.

Tiden för överklagande

Ert överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor** från den dag ni fick del av beslutet. Ni anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ert överklagande kan ni be att få ytterligare tid till att utveckla era synpunkter och skälen till att ni överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Parter som företräder det allmänna ska ha kommit in med sitt överklagande **inom tre veckor** från den dag då beslutet meddelades.

Ert överklagande ska innehålla

Vilket beslut som ni överklagar, beslutets datum och diarienummer.

Hur ni vill att beslutet ska ändras.

Varför ni anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Om ni har handlingar som ni anser stödjer er överklagan så bör ni bifoga kopior på dessa. Kontakta Länsstyrelsen i förväg om ni behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om ni anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt er ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver ni veta mer?

Har ni ytterligare frågor kan ni kontakta Länsstyrelsen via e-post norrbotten@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-225 50 00. Ange ärendets diarienummer 511-12847-2023.

NVR ID 2001259

Bilaga 2

Skala: 1:65 000

Länstyrelsen
Norrbotten

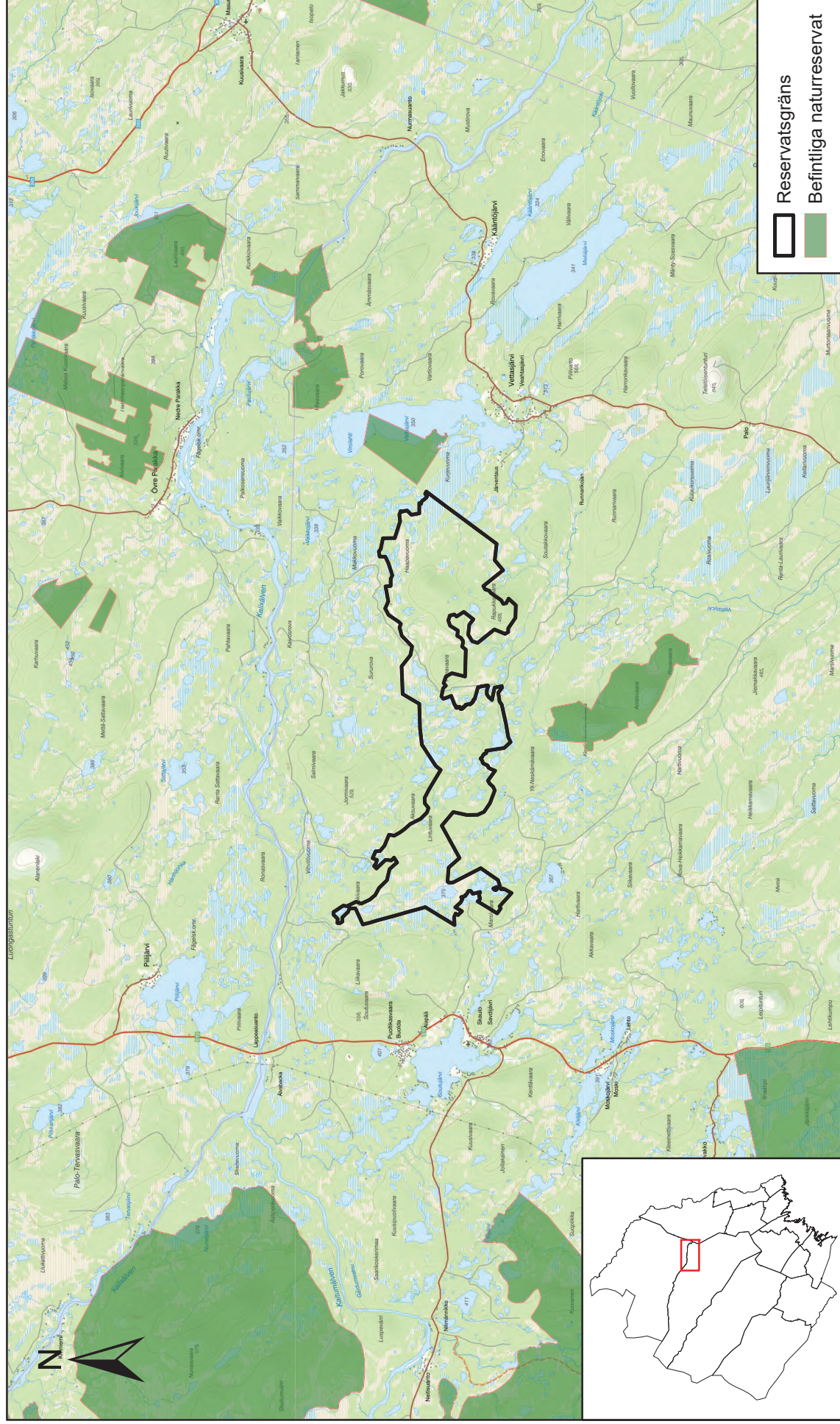
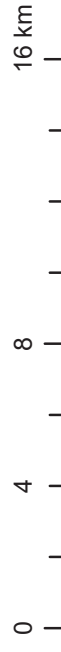
Diariennr 511-12847-2023

NVR ID 2001259

Bilaga 3

Puolva
Gällivare kommun

Skala: 1:200 000

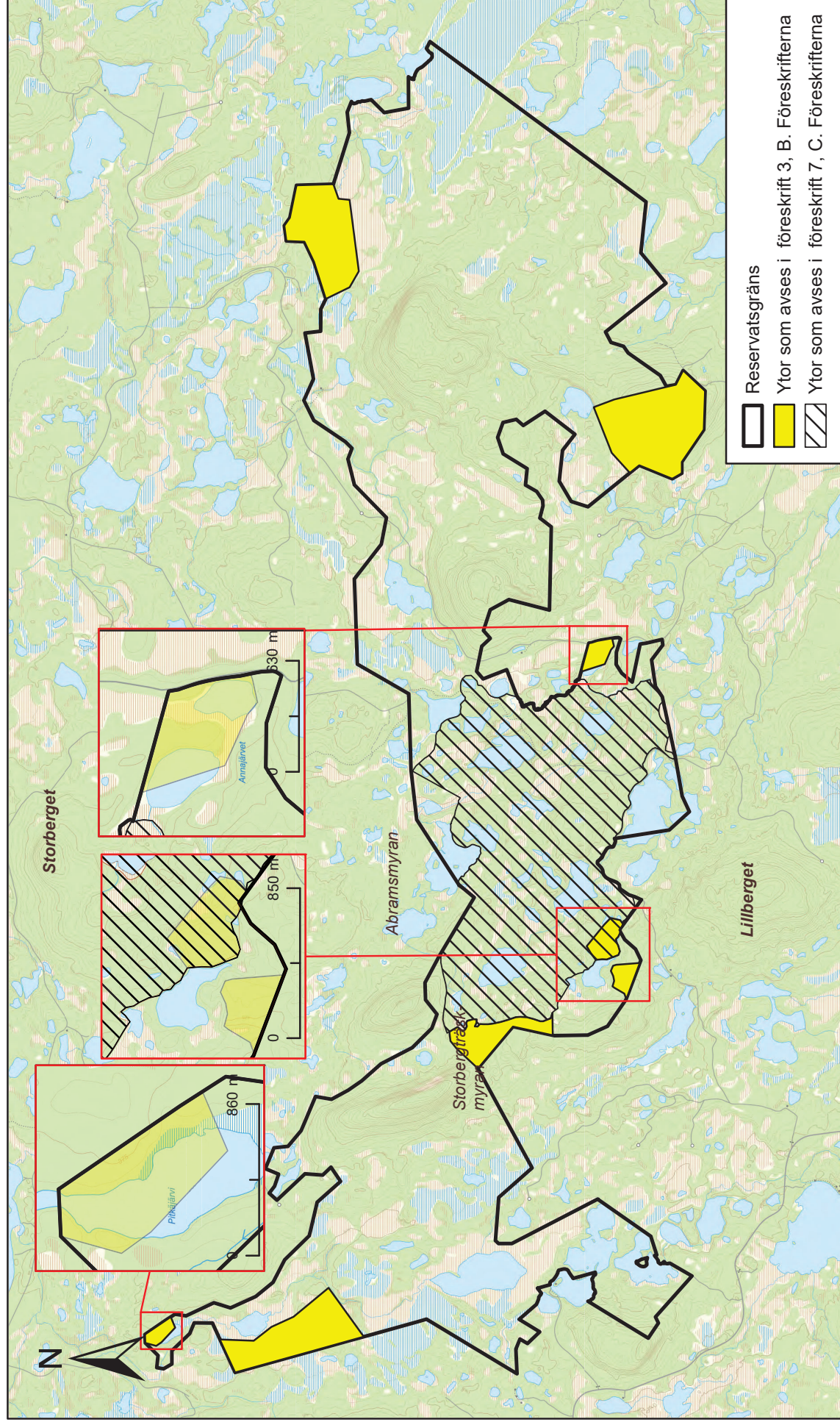
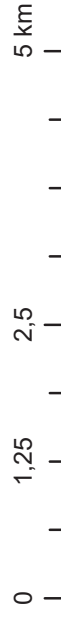

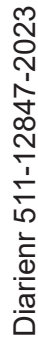
Puolva

Ytor där naturvårdsbränning kan bli aktuellt

Länsstyrelsen
Norrbotten

Skala: 1:65 000

NVR ID 2001259

Puolva
Areal: ca 4754 ha

